

THE APPLICABILITY OF ARBITRAGE ACCORDING TO THE NEW CODE OF CIVIL PROCEDURE

Andreea Tabacu, Assist. Prof., PhD and Ramona Duminică, Assist. PhD, University of Pitești

Abstract: The area of arbitration, stated by the new Code of Civil Procedure (NCCP) in just a single article, must be cleared also from the perspective of the special normative acts connected with the arbitration, because the use of this institution of private jurisdiction is characterized by a series of advantages both for the parties, as well as by the legal system which is relieved.

Keywords: *arbitrage, area of applicability, new Code of Civil Procedure, private jurisdiction, special laws.*

1. INTRODUCERE

Arbitrajul este ojurisdicție alternativă având caracter privat la care se poate apela pentru soluționarea oricărui litigiu care presupune drepturi de care părțile pot dispune¹. Izvorul acestei reguli este determinat de art. 11 C. civ., potrivit căruia nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.

Arbitrajul, ca formă de justiție privată, anterior justiției statale², prezintă o serie de avantaje față de aceasta din urmă, motiv pentru care a fost utilizat frecvent în materia raporturilor private. Astfel, arbitrajul conferă posibilitatea părților de a apela la această procedură prin convenția lor, ceea ce presupune evitarea conflictului specific procedurii statale; relevă posibilitatea părților de desemnare a arbitrilor³; procedura arbitrală permite respectarea confidențialității informațiilor, esențială în raporturile comerciale, publicitatea nefiind un principiu caracteristic arbitrajului; conferă posibilitatea părților de a alege în sine procedura de aplicat de către arbitri cu posibilitatea simplificării formelor procedurale și chiar a apelării la judecata în echitate⁴; de asemenea, părțile pot conveni asupra modului de suportare a cheltuielilor de organizare și desfășurare a arbitrajului⁵; legea prevede un termen

---

¹ Asupra distincției între noțiunile de „arbitrabilitate a litigiilor” și „caracterul arbitral al arbitrajului”, vezi: Prescure, T., Crișan, R., *Arbitrajul comercial, modalitate alternativă de soluționare a litigiilor patrimoniale*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 73.

² Deleanu, I., Deleanu, S., *Arbitrajul intern și internațional*, Ed. Rosetti, București, 2005, p. 17.

³ Arbitrii răspund, în condițiile legii, pentru prejudiciul cauzat, dacă: a) după acceptare, renunță în mod nejustificat la însărcinarea lor; b) fără motiv justificat, nu participă la judecarea litigiului ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit de convenția arbitrală sau de lege; c) nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoștință în calitate de arbitri, fără a avea autorizarea părților; d) încalcă cu rea-credință sau gravă neglijență alte îndatoriri ce le revin.

⁴ Potrivit art. 601 NCPC - Soluționarea litigiului: „(1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, potrivit dispozițiilor art. 5. (2) Pe baza acordului expres al părților, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate”.

⁵ Art. 595 - Cheltuielile arbitrale: „(1) Cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, martorilor se suportă potrivit înțelegerii dintre părți. (2) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a

maxim în care tribunalul arbitral trebuie să se pronunțe⁶, ceea ce asigură realizarea principiului celerității în condiții mult mai eficiente decât în procedura statală, în care legea nu reglementează asemenea termene pentru finalizarea procedurii în raport de complexitatea acesteia, de atitudinea participanților sau a instanțelor de judecată; valoarea hotărârii arbitrale, având forța juridică a unei hotărâri judecătorești definitive în condițiile în care nu este desființată prin procedura acțiunii în anulare, reprezintă un alt incontestabil avantaj.

2. DOMENIUL DE APLICARE A ARBITRAJULUI

Codul de procedură civilă reglementează atât în mod direct, cât și indirect domeniul de aplicare a arbitrajului.

În primul caz domeniul este determinat de dispozițiile care arată domeniul arbitrajului în raport de participanți. Astfel, potrivit Codului de procedură civilă persoanele care au capacitate deplină de exercițiu pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile dintre ele, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbateră succesoră, relațiile de familie, precum și drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună. În ce privește statul și autoritățile publice, acestea au facultatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte, în timp ce persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice au facultatea de a încheia convenții arbitrale, în afară de cazul în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel” – art.542 NCPC.

În al doilea caz, regula se desprinde din faptul că legea nu face distincție între categoriile de litigii care pot forma obiectul clauzei compromisorii, respectiv al compromisului, referindu-se practic la toate categoriile de litigii.

Dat fiind faptul că domeniul arbitrajului se referă la drepturi de care părțile pot dispune⁷, regula se regăsește și în materie procedurală, Codul de procedură civilă arătând că părțile pot alege normele pe care să le aplice pentru desfășurarea arbitrajului⁸.

Ca atare, pentru determinarea domeniului de aplicare al arbitrajului interesează noțiunea de *ordine publică*, cu particularitățile sale determinate de specificul fiecărei ramuri de drept în care se regăsește, ținând seama și de evoluția acestei noțiuni în timp.

Interesul public sau general ca și criteriul de calificare a normei ca fiind de ordine publică este specific normelor din materia constituțională, politică, administrativă, penală, administrativ-fiscală.

El se regăsește însă și în materiile de drept privat, într-adevăr, în mod excepțional, în

---

pierdut litigiul, integral, dacă cererea de arbitrare este admisă în totalitate, sau proporțional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.”

⁶Art. 567 - Termenul arbitrajului „(1) Dacă părțile nu au prevăzut altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult 6 luni de la data constituirii sale, sub sancțiunea caducității arbitrajului. (2) Termenul se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri incidente adresate tribunalului prevăzut la art. 547. (3) În cadrul termenului prevăzut la alin. (1), părțile pot consimți în scris la prelungirea termenului arbitrajului. (4) Tribunalul arbitral poate dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului, o singură dată, cu cel mult 3 luni. (5) Termenul se prelungește de drept cu 3 luni în cazul decesului uneia dintre părți”.

⁷ Ungureanu, O., *Drept civil. Introducere*, ed. a VII-a, Ed. Rosetti, București, 2005, p. 115. Ungureanu, O., Munteanu, C., *Drept civil. Partea generală*, în reglementarea Noului Cod civil, Editura Universul Juridic, București, 2013, p.182.

⁸ Art. 541 alin.2) NCPC – „În administrarea acestei jurisdicții, părțile litigante și tribunalul arbitral competent pot stabili reguli de procedură derogatorii de la dreptul comun, cu condiția ca regulile respective să nu fie contrare ordinii publice și dispozițiilor imperative ale legii”.

sfera unor relații sociale în care se tinde la protejarea individului ca celulă a societății, dar și al interesului general al societății, respectiv: raporturile personale nepatrimoniale privind familia, protecția incapacabililor, starea civilă, dar și raporturile personale patrimoniale care implică în principal exercițiul autorității publice sau de stat, cum sunt cele referitoare la exproprierea pentru cauză de utilitate publică, cartea funciară.

Noul Cod de procedură civilă⁹ reglementează domeniul de aplicare al arbitrajului, arătând că acesta nu poate privi litigii relative la: starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbaterea succesorală, relațiile de familie, precum și drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună¹⁰.

În ce privește materia succesorală, persoanele implicate pot face anumite acte de dispoziție, spre exemplu renunțarea la succesiune, însă eventualul litigiu care se naște dintr-un asemenea act nu este susceptibil de arbitrare.

De asemenea, în materia litigiilor care implică autoritățile publice se arată că acestea au posibilitatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte.

Coroborând ipotezele art. 542 alin. 2 și 3 NCPC, reiese concluzia că statul, unitățile administrativ-teritoriale, instituțiile publice nu pot apela la arbitraj atunci când activitatea desfășurată nu se raportează la o activitate economică permisă de statutul respectivei autorități și dacă nu există o prevedere care le autorizează să procedeze astfel¹¹. Însă, persoanele juridice de drept public, care au în obiectul lor de activitate și activități economice, pot apela la arbitraj, cu excepția situației în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

Așadar, dacă aceste autorități participă la raporturi de drept în care nu își exercită atributele de putere publică¹², comportându-se ca un subiect de drept aflat pe poziție de egalitate juridică cu cealaltă parte contractantă, arbitrajul este posibil, dacă sunt autorizate de lege, respectiv dacă este vorba despre activități economice și legea ori actul de înființare nu interzice arbitrajul.

Materia contractuală este specifică domeniului arbitrajului, regulile imperative și de ordine publică regăsindu-se prin excepție în această zonă juridică.

Rămâne de analizat o eventuală aplicare a procedurii arbitrale în raport cu materia contractelor specifice dreptului administrativ. Libertatea contractuală și egalitatea părților nu se regăsesc în acest domeniu, legea însăși prevăzând proceduri de alegere a cocontractantului, respectiv clauze reglementare sau obligatorii în funcție de categoria de contracte analizată.

⁹Adoptat prin Legea nr. 134 din 1 iulie 2010, publicată în M. Of. nr. 485 din 15 iulie 2010 cu modificările ulterioare.

¹⁰ Stoica, C., *Noile reglementări privind arbitrajul*, în *Curierul Judiciar* nr. 7/2010, pp. 376-381.

¹¹ Art. 288 indice 1 din O.U.G. nr.34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii – „Părțile pot conveni ca litigiile în legătură cu executarea contractelor reglementate de prezenta ordonanță de urgență să fie soluționate prin arbitraj.”

¹²Art. 223 C.civ. - Statul și unitățile administrativ-teritoriale

(1) În raporturile civile în care se prezintă nemijlocit, în nume propriu, ca titular de drepturi și obligații, statul participă prin Ministerul Finanțelor Publice, afară de cazul în care legea stabilește un alt organ în acest sens.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și unităților administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

Astfel, indiferent de denumirea contractului (delegare de gestiune, concesiune, achiziție publică), odată calificat drept contract administrativ, se ridică întrebarea dacă litigiile determinate de încheierea sau executarea contractului pot fi supuse procedurii arbitrale.

Ca regulă, litigiile în materia contenciosului administrativ nu pot fi supuse arbitrajului în condițiile în care Legea nr. 554/2004 se raportează la un regim juridic de drept public, care trebuie să fie urmat fără posibilitate de derogare. Cenzura actelor administrative nu se poate realiza decât în fața instanței de contencios administrativ, inclusiv în ce privește contractele administrative¹³, legea asimilându-le expres actelor administrative¹⁴.

De vreme ce Legea nr. 554/2004 prevede expres că în soluționarea acestor litigii, privind contractele administrative, se are în vedere regula după care principiul libertății contractuale este subordonat principiului priorității interesului public, conferindu-se preeminență regimului de drept public, regula este reprezentată de excluderea acestei categorii de litigii de la arbitraj¹⁵.

Ca atare, în ce privește contractele administrative, fie aceste contracte având ca obiect: punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice, ele vor putea fi supuse arbitrajului numai în ipoteza în care o prevedere expresă a legii va permite accesul la o asemenea procedură.

O.U.G. nr. 34/2006¹⁶ privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, reglementează expres procedura aplicabilă în materia atribuirii contractelor publice, precum și modul de soluționare a eventualelor contestații care se nasc în legătură cu aceasta, fiind exclusă posibilitatea apelării la arbitraj.

În ce privește faza ulterioară încheierii contractelor publice, același act normativ a

---

¹³ Tabacu, A., *Scurte considerații asupra contractului administrativ și asupra procedurilor de control jurisdicțional în materia achizițiilor publice*, în Revista Transilvană de Științe Administrative nr. 1(23)/2009, p. 80 și urm.

¹⁴ Art. 2 alin. 1 lit. c) din Legea nr. 554/2004 prevede că „act administrativ - actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice; sunt asimilate actelor administrative, în sensul prezentei legi, și contractele încheiate de autoritățile publice care au ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice; prin legi speciale pot fi prevăzute și alte categorii de contracte administrative supuse competenței instanțelor de contencios administrativ”, iar potrivit art. 8 alin. 1, 2 și 3 din același act normativ „Persoana vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim printr-un act administrativ unilateral, nemulțumită de răspunsul primit la plângerea prealabilă sau care nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. h), poate sesiza instanța de contencios administrativ competentă, pentru a solicita anularea în tot sau în parte a actului, repararea pagubei cauzate și, eventual, reparații pentru daune morale. De asemenea, se poate adresa instanței de contencios administrativ și cel care se consideră vătămat într-un drept sau interes legitim al său prin nesoluționarea în termen sau prin refuzul nejustificat de soluționare a unei cereri, precum și prin refuzul de efectuare a unei anumite operațiuni administrative necesare pentru exercitarea sau protejarea dreptului sau interesului legitim” și „Instanța de contencios administrativ este competentă să soluționeze litigiile care apar în fazele premergătoare încheierii unui contract administrativ, precum și orice litigii legate de încheierea, modificarea, interpretarea, executarea și încetarea contractului administrativ. La soluționarea litigiilor prevăzute la alin. (2) se are în vedere regula după care principiul libertății contractuale este subordonat principiului priorității interesului public”.

¹⁵ Tăbărcă, M., Buta., Gh., *Codul de procedură civilă, comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 1089.

¹⁶ Art. 255 alin. 3 din O.U.G. nr. 34/2006 arată că „În sensul prevederilor alin. 1, prin act al autorității contractante se înțelege orice act administrativ, orice altă operațiune administrativă care produce sau poate produce efecte juridice, neîndeplini rea în termenul legal a unei obligații prevăzute de prezenta ordonanță de urgență, omisiunea ori refuzul de a emite un act sau de a efectua o anumită operațiune, în legătură cu sau în cadrul procedurii de atribuire”.

avut o evoluție specială, conferind la un moment dat în competența exclusivă a tribunalelor comerciale procesele și cererile privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor de achiziție publică, în mod asemănător fiind soluționate și litigiile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire. Potrivit modificării aduse O.U.G. nr. 34/2006 prin L. nr. 278/2010¹⁷, litigiile privind executarea contractelor de achiziție publică ce intră sub incidența acestei legi au fost considerate ca fiind litigii comerciale supuse procedurii prescrise de cod pentru această categorie de litigii¹⁸. Însă soluționarea pe calea arbitrajului a acestei categorii de litigii a rămas supusă regulii ca drepturile la care se referă contractul să decurgă din norme de ordine privată pentru ca părțile să poată dispune de acestea, astfel că de vreme ce legea prevedea o anumită competență pentru soluționarea acestei categorii de litigii, fie aceasta și comercială, nu se putea susține admisibilitatea arbitrajului în privința lor.

Ulterior, art. 286 din O.U.G. nr.34/2006 a fost modificat, intrând în competența instanței de contencios administrativ procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și cele privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor de achiziție publică.

Însă, deși a dat aceste litigii în competența instanței de contencios administrativ, legiuitorul a prevăzut expres că părțile pot conveni ca litigiile în legătură cu executarea contractelor de achiziție să fie soluționate prin arbitraj¹⁹, ceea ce determină îndeplinirea cerinței art. 542 alin. 2 NCPC.

În materia contractelor de concesiune privind bunurile proprietate publică, O.U.G. nr. 54/2006²⁰ trimite expres la Legea contenciosului administrativ pentru soluționarea litigiilor, fără a se prevedea posibilitatea arbitrajului, dimpotrivă legea stabilind competența de soluționare în favoarea instanțelor de contencios administrativ²¹.

Materia contravențională, esențialmente de drept administrativ, nu poate fi, la rândul său, supusă arbitrajului în condițiile în care prin chiar scopul declarat al legii²² se arată că legea contravențională apără valorile sociale, care nu sunt ocrotite prin legea penală.

---

¹⁷Privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 76/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, publicată în M. Of. nr. 898 din 31 decembrie 2010, intrată în vigoare la 3 ianuarie 2011.

¹⁸Art. 286 alin. 1 și 3 din O.U.G. nr. 34/2006 prevăd că „Procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și cele privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor de achiziție publică se soluționează în primă instanță de către secția comercială a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul autorității contractante. În fața instanței de judecată, litigiile privind drepturile și obligațiile contractate în cadrul procedurilor de atribuire care intră în sfera de aplicare a dispozițiilor prezentei ordonanțe de urgență se soluționează de urgență și cu precădere, potrivit dispozițiilor art. 720²-720⁷ și art. 720⁹ din Codul de procedură civilă, care se aplică în mod corespunzător.

¹⁹Legea. nr. 193/2013, din 1 iulie 2013.

²⁰ Privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică, publicată în M. Of. nr. 569 din 30 iunie 2006.

²¹ Art. 66 - (1) Soluționarea litigiilor apărute în legătură cu atribuirea, încheierea, executarea, modificarea și încetarea contractului de concesiune, precum și a celor privind acordarea de despăgubiri se realizează potrivit prevederilor L.nr.554/2004 cu modificările ulterioare. (2) Acțiunea în justiție se introduce la secția de contencios administrativ a tribunalului în a cărui jurisdicție se află sediul concedentului. (3) Împotriva hotărârii tribunalului se poate declara recurs la secția de contencios administrativ a curții de apel, conform prevederilor legale.

²² Art. 1 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor.

Nu sunt arbitrabile litigiile privind: bunurile aflate în proprietate publică, inalienabile și imprescriptibile, materia fiscală, cu excepția ipotezelor în care se prevede expres contrariul, drepturile salariaților recunoscute de lege²³.

De asemenea, nu pot fi supuse arbitrajului, litigiile pe care legea le conferă expres în competența instanței de judecată sau cele în soluționarea cărora se instituie o procedură incompatibilă cu procedura arbitrajului.²⁴ Sunt asemenea litigiile: în materia fondului funciar, în materia dreptului concurenței dacă se ridică problema aplicării sancțiunilor prevăzute de Legea nr. 21/1996, dar și litigii în materii speciale cum este cea reglementată de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență²⁵.

În dreptul privat, drepturile subiective nepatrimoniale nu pot fi reglementate prin norme de ordine privată, în condițiile în care statul este cel interesat în privința reglementării normelor minime care să-i asigure existența. Prin urmare, eventualele litigii nepatrimoniale născute în legătură cu aplicarea acestor reglementări sunt date în competența justiției etatice, în mod exclusiv, o greșită apelare la procedura arbitrală putând atrage desființarea hotărârii arbitrale prin acțiunea în anulare.

În materia societăților, litigiile societare, născute între asociații/acționarii societăților sau între aceștia și societate, ori litigiile născute între societăți nu sunt excluse de la arbitraj atunci când părțile pot dispune de drepturile respective, de natură patrimonială²⁶.

Dimpotrivă, litigiile societare, între asociații/acționarii societăților sau între aceștia și societate, nu sunt supuse arbitrajului dacă au caracter nepatrimonial și vizează statutul persoanei juridice, deoarece normele care reglementează acest statut sunt de regulă de ordine publică și imperative. Sunt astfel litigii privind: nulitatea persoanei juridice; alegerea și funcționarea organelor de conducere ale societății; dizolvarea, lichidarea persoanei juridice în condițiile Legii nr. 31/1990²⁷; statuarea asupra excluderii asociatului²⁸ etc.

Dimpotrivă, eventualele litigii patrimoniale, referitoare la despăgubirile cuvenite persoanei vătămate prin încălcarea unor drepturi personale nepatrimoniale²⁹, nu sunt sustrate procedurii arbitrale, de vreme ce titularul dreptului la acțiune poate dispune de dreptul la despăgubire.

În raporturile juridice private, care implică acte juridice ce vizează drepturi patrimoniale, arbitrajul este permis în toate cazurile, cu excepția situațiilor în care legea prevede expres altfel. Astfel, intră în această categorie litigii privind: acțiuni în constatare, în revocare, în executarea contractelor, despăgubiri, restituirea unui bun, validitatea contractelor,

²³ Art. 38 din Codul muncii – „Salariații nu pot renunța la drepturile ce le sunt recunoscute prin lege. Orice tranzacție prin care se urmărește renunțarea la drepturile recunoscute de lege salariaților sau limitarea acestor drepturi este lovită de nulitate.”

²⁴ Deleanu I., Deleanu S., *Arbitrajul ... op. cit.*, p. 97.

²⁵ Publicată în M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014.

²⁶ Cu privire la acțiunea în răspundere contra administratorilor, Gheorghe, C., *Limitele arbitrajului în materie societară*, în *Curierul Judiciar* nr. 8/2010, p. 436.

²⁷ Prescure, T., Crișan, R., *Arbitrajul comercial, op. cit.*, p. 95. De asemenea, Deleanu I., Deleanu S., *Arbitrajul intern și internațional, op. cit.*, pp. 97-98.

²⁸ Curtea de Apel Timișoara, Secția comercială, dec. civ. nr. 169 din 3 noiembrie 2009, *Revista de Drept comercial* nr. 1/2011, pp. 69-74.

²⁹ Chelaru, E., *Drept civil. Persoanele*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pp. 79-84.

rezoluțiunea, rezilierea contractului³⁰.

Asemenea litigii, calificate ca având obiect patrimoniale deoarece sunt evaluabile în bani, așa cum a reținut Înalta Curte de Casație și Justiție în decizia nr. 32/2008, pronunțată în recurs în interesul legii³¹, pot fi supuse arbitrajului chiar dacă litigiul nu poartă și asupra repunerii în situația anterioară încheierii respectivului act juridic³². Este cert că această regulă trebuie circumscrisă prevederilor NCPC, care nu se raportează la caracterul patrimonial al litigiului respectiv, cerând posibilitatea părții de a dispune asupra acestuia.

3. CONCLUZII

Pornind de la regulile NCPC, se poate concluziona că arbitrajul este posibil în cazul tuturor litigiilor asupra drepturilor de care părțile pot dispune, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbaterea succesorală, relațiile de familie.

În ce privește statul și autoritățile publice aceștia au posibilitatea de a apela la arbitraj numai dacă sunt autorizați prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte, în timp ce persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice au facultatea de a încheia convenții arbitrale, cu excepția cazului în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

Ca atare, este esențială prevederea în legea specială, fie în sensul de a permite fie în sensul de a interzice clauza arbitrală, în raport de natura juridică a persoanei implicate.

BIBLIOGRAFIE:

1. TRATATE, CURSURI, MONOGRAFII:

Chelaru, E., *Drept civil. Persoanele*, Ed. C.H. Beck, București, 2008.

Deleanu, I., Deleanu, S., *Arbitrajul intern și internațional*, Ed. Rosetti, București, 2005.

Prescure, T., Crișan, R., *Arbitrajul comercial, modalitate alternativă de soluționare a litigiilor patrimoniale*, Ed. Universul Juridic, București, 2010.

Tăbârcă, M., Buta, Gh., *Codul de procedură civilă, comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2008.

Ungureanu, O., *Drept civil. Introducere*, ed. a VII-a, Ed. Rosetti, București, 2005.

Ungureanu, O., Munteanu, C., *Drept civil. Partea generală*, în reglementarea Noului Cod civil, Editura Universul Juridic, București, 2013.

³⁰ În materie civilă *lato sensu*: raporturi juridice în materie de asigurări, intermediari de valori mobiliare, raporturi între asociații societăților sau între aceștia și societate etc.

³¹ Decizia nr. 32 din 9 iunie 2008, referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 pct. 1, art. 2 pct. 1 lit. a) și b) și art. 2821 alin. 1 din Codul de procedură civilă, în ceea ce privește caracterul evaluabil sau neevaluabil în bani al litigiilor civile și comerciale având ca obiect constatarea existenței sau inexistenței unui drept patrimonial, constatarea nulității, anularea, rezoluțiunea, rezilierea unor acte juridice privind drepturi patrimoniale, atât în situația în care este formulat capătul de cerere accesoriu privind restabilirea situației anterioare sau restituirea prestațiilor efectuate, cât și în situația în care nu este formulat acest capăt de cerere, în vederea determinării competenței materiale de soluționare în primă instanță a acestor litigii și a căilor de atac ce pot fi exercitate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 830 din 10 decembrie 2008.

³² Prescure, T., Crișan, R., *Arbitrajul comercial, op. cit.*, pp.75 - 80.

2. ARTICOLE ÎN REVISTE DE SPECIALITATE:

Gheorghe, C., *Limitele arbitrajului în materie societară*, în Curierul Judiciar nr. 8/2010.

Stoica, C., *Noile reglementări privind arbitrajul*, în Curierul Judiciar nr. 7/2010.